



Mao Tsetung

**Tale på en utvida arbeidskonferanse
sammenkalt av sentralkomiteen i
Kinas
Kommunistiske
Parti**



 **Oktober**

**Tale på en
utvida arbeidskonferanse
sammenkalt av sentralkomiteen
i Kinas Kommunistiske Parti**



Arbeidere i alle land, foren dere!

Mao Tsetung

TALE PÅ EN
UTVIDA ARBEIDSKONFERANSE
SAMMENKALT AV SENTRALKOMITEEN
I KINAS KOMMUNISTISKE PARTI

30. januar 1962



Forlaget Oktober A/S

Mao Tsetung

Tale på en utvida arbeidskonferanse

sammenkalt av sentralkomiteen

i Kinas Kommunistiske Parti

Oversatt fra den autoriserte engelske oversettelsen av den første kinesiske utgava i brosjyreform, Foreign Languages Press, Peking 1978.

Oversettelsen til engelsk følger den kinesiske teksten slik den står trykt i Folkets Dagblad, 1. juli 1978.

Engelsk tittel: Talk at an Enlarged Working Conference convened by the central committee of the Communist Party of China

© Forlaget Oktober A/S, Oslo 1978

1. opplag september 1978, 5000

Trykt hos A/S Duplotrykk, Oslo 1978

ISBN 82-7094-218-9

TALE PÅ EN UTVIDA ARBEIDSKONFERANSE SAMMENKALT AV SENTRALKOMITEEN I KINAS KOMMUNISTISKE PARTI

30. januar 1962

Kamerater! Jeg skal nå legge fram noen ideer. (*Varm applaus.*) Alt i alt skal jeg ta for meg seks punkter. Jeg kommer til å konsentrere meg om spørsmålet om demokratisk sentralisme, samtidig som jeg kommer inn på andre spørsmål.

Første punkt: Måten denne konferansen blir holdt på.

Det har kommet mer enn 7 000 mennesker til denne utvida sentrale arbeidskonferansen. I begynnelsen forberedte flere kamerater et utkast til rapport. Før det politiske byrået i sentralkomiteen kunne diskutere utkastet, foreslo jeg for dem at vi straks skulle sende den ut til alle kameratene som var på konferansen for å høre merknadene og meningene deres, istedenfor at det politiske byrået først hadde et møte for å diskutere den. Kamerater. Dere arbeider på ulike felter og på forskjellige steder — i provins-, prefektur- og fylkeskomiteer, i partikomiteene for ulike foretak og sentrale departementer. De fleste av dere er nærmere gras-rot og burde kjenne situasjonen og problemene bedre enn oss kamerater i den stående komiteen, det politiske byrået og sekretariatet i sentralkomiteen. Ettersom dere dessuten har forskjellige stillinger, kan dere legge fram spørsmål fra ulike synsvinkler. Det er grunnen til at vi bør spørre dere om hva dere mener. Etter at dere hadde fått utkastet til rapport, oppsto det som venta en livlig diskusjon. Dere sa dere enige i den grunnleggende linja til sentralkomiteen, men la også fram mange ideer. Seinere blei det nedsatt en komite på tjueen personer for å lage et utkast. Den omfatta ansvarlige medlemmer fra regionale byråer av sentralkomiteen. Etter åtte dagers diskusjon la den fram det andre utkastet til rapporten. Det må nevnes at dette andre utkastet er sentralkomiteens sammenfatning av en diskusjon mellom over 7000 mennesker. Uten ideene deres kunne den ikke ha blitt skrevet. Både første og andre del er blitt revidert svært mye i det andre utkastet, og det er dere som skal ha æra for

det. Jeg hører at dere alle sammen har kommentert det andre utkastet temmelig positivt, og at dere synes det er ganske godt. Dersom vi ikke hadde brukt denne metoden, men holdt konferansen på vanlig måte — dvs. først hørt en rapport, så diskutert den og godkjent den ved hands-opprekking — ville vi ikke ha gjort det så bra.

Dette er et spørsmål om hvordan vi skal holde møter. Del ut utkastet, be om kommentarer fra de som er tilstede og gjør endringer i samsvar med dem før rapporten blir lagt fram. Når en legger fram en rapport, må en ikke bare lese den opp. En må komme med noen utfyllende ideer og forklaringer. Ved å bruke denne metoden kan vi fremme demokratiet bedre, øse kunnskap fra alle hold og sammenlikne forskjellige synspunkter, og møtene våre kommer til å bli livligere. Det har vært fornuftig å bruke denne metoden på denne konferansen for å oppsummere erfaringene fra tolv års arbeid, og særlig fra de siste fire åra. For det fins mange spørsmål og derfor også mange oppfatninger. Men kan alle konferanser bruke denne metoden? Nei, ikke alle. Vi må ha massevis av tid om vi skal bruke denne metoden. Av og til kan den brukes på sesjoner i folkekongressen vår. Kamerater fra provins-, prefektur- og fylkespartikomiteer: Når dere innkaller til møter i framtida kan dere også bruke denne metoden dersom omstendighetene tillater det. Dere er sjølsagt travelt opptatt og kan vanligvis ikke bruke en masse tid på konferanser. Men det skader slett ikke å prøve når dere finner ut at det passer.

Hva slags metode er dette? Det er metoden med demokratisk sentralisme, metoden med masselinje. Først demokrati, så sentralisme. Fra massene, til massene. Vi må forene ledelsen og massene. Dette er det første punktet jeg gjerne ville drøfte.

Andre punkt: Spørsmålet om demokratisk sentralisme.

Det ser ut til at noen kamerater ennå ikke forstår den demokratiske sentralismen slik Marx og Lenin har framstilt den. Noen av disse kameratene er allerede revolusjonære veteraner, av 1938-støpninga eller av ei annen støpning — de har i alle fall vært medlemmer av kommunistpartiet i flere tiår, og ennå forstår de ikke dette spørsmålet. De er redde for massene, redde for at massene skal si si mening, redde for kritikk fra massene. Hva kan grunnen være til at marxist-leninister er redde for massene? Disse kameratene lar være å nevne sine egne feil, og samtidig er de også redde for at massene nevner feilene de har gjort. Jo reddere de er, jo mer vil de bli ridd av spøkelser. Etter mi mening skal en ikke være redd. Hva skulle en være redd for? Holdninga vår er: Hevd sannheten og rett villig på feil. Spørsmålet om hva som er rett og galt, hva

som er riktig og feilaktig, i arbeidet vårt, hører inn under motsigelser i folket. Motsigelser i folket kan ikke bli løst med forbannelser eller knyttnever, enda mindre med kniver eller geværer. De kan bare bli løst gjennom diskusjoner og argumenter, kritikk og sjølkritikk. Kort sagt, de kan bare bli løst med den demokratiske metoden, ved å la massene si hva de mener.

Det må være fullstendig demokrati både i og utafor partiet. Det vil si at den demokratiske sentralismen må bli praktisert på alvor på begge områdene. Problemer må bli lagt fram oppriktig og åpent og massene må få si meninga si. De må få si meninga si sjøl om vi får kjeft. Det verste som kan komme ut av denne kjeften er at vi blir avsatt og dermed ikke kan fortsette i de jobbene vi har nå — at vi blir degradert til lavere organisasjoner eller forflytta til andre steder. Hva er det som er så forferdelig med det? Hvorfor skal en person bare bli forfremma og ikke degradert? Hvorfor skal en bare arbeide på ett sted og ikke bli forflytta til et annet? Jeg mener at både degraderinger og forflytninger har fordeler, uansett om de er rettferdige eller ikke. De bidrar til å herde folks revolusjonære vilje, gjør dem i stand til å undersøke og studere mange nye situasjoner og skaffe seg mer nyttig kunnskap. Jeg har sjøl erfaring når det gjelder dette, og har hatt stor nytte av det. Om dere ikke trur det jeg sier, kan dere prøve det. Szuma Chien sa:

«Da kong Wen blei internert, laga han *Forvandlingenes bok*. Da Konfucius var i knipe, laga han *Vår- og høstkrønikene*. Chu Yuan blei forvist og laga derfor *Li Sao*. Tsochiu Ming mista synet og vi fikk *Kuo Yu*. Sun Tzu blei lemlesta før han skreiv boka si om militærteori. Lu Pu-wei blei overført til Shu-regionen, og dermed fikk verden *Lu Lan*. Han Fei blei fengsla i kongedømmet Chin, og skreiv *Shui Nan* og *Ku Fen*, to kapitler av det store verket sitt. De fleste av de tre hundre dikta i *Odenes bok* var skrevet av vismenn for å gi utløp for oppdemma harme.»

I nyere tid har folk tvilt på at kong Wen faktisk laga *Forvandlingenes bok* og at Konfucius samla *Vår- og høstkrønikene*. Vi kan legge disse eksemplene til side og la spesialistene løse disse problemene. Men Szuma Chien mente at det var tilfelle. Og det er ei kjensgjerning at kong Wen blei internert og at Konfucius var i knipe. Bortsett fra episoden om at Tsochiu Ming blei blind, går alle de hendingene som Szuma Chien for-

teller om på at de som hadde makt behandla folk galt i gamle dager. Det fins eksempler på at vi også har behandla noen kadrer galt, og uansett om behandlingen var fullstendig gal eller bare delvis gal, bør disse kadrene få saka si opp på nytt og få oppreising i hvert konkret tilfelle. Men allment sett herder slik gal behandling — degradering eller forflytning — den revolusjonære vilja deres, og setter dem i stand til å skaffe seg mye ny kunnskap fra massene. Her må jeg gjøre det klart at jeg ikke går inn for å behandle kadrene våre, kameratene våre eller noen som helst andre vilkårlig eller galt, slik de gamle internerte kong Wen, plagde Konfucius, forviste Chu Yuan og fjerna kneskålene til Sun Tzu. Jeg går ikke inn for denne framgangsmåten, jeg er mot den. Det jeg mener er at det alltid har vært slike tilfeller av at folk er blitt dårlig behandla på hvert trinn i menneskehetens historie. I classesamfunn er det mange slike tilfeller. I et sosialistisk samfunn kan vi heller ikke unngå slike ting fullstendig. De er uunngåelige både i perioder der ledelsen har ei riktig linje og der linja er feilaktig. Men det er én forskjell. Når linja er riktig vil de det gjelder få saka si opp på nytt og få oppreising og unnskyldning straks det blir oppdaga saker som er blitt behandla galt, slik at de får ro i sinnet og kan rette ryggen igjen. Men når linja er feilaktig blir dette umulig, og feilene kan bare bli retta på ved et passende høve av dem som står for den riktige linja, ved hjelp av metoden med demokratisk sentralisme. Når det gjelder dem som faktisk har gjort feil og som er blitt degradert eller forflytta på riktig grunnlag etter kritikk fra kamerater og granskning på et høyere nivå, så sier det seg sjøl at slike degraderinger eller forflytninger vil hjelpe dem til å rette på feilene sine og skaffe seg ny kunnskap.

For tida fins det noen kamerater som er svært redde for at massene skal starte diskusjoner og legge fram ideer som skiller seg fra ideene til de ledende organene eller lederne. Overalt der et problem diskuteres undertrykker de massenes initiativ og lar dem ikke få snakke ut. Denne holdninga er avskyelig. Den demokratiske sentralismen er nedfelt i partivedtektene og statsforfatninga vår, men de bruker den ikke. Kamerater, vi er revolusjonære. Dersom vi virkelig har gjort feil, feil som skader saka til partiet og folket, må vi finne ut hva massene og kameratene våre mener og kritisere oss sjøl. Noen ganger må vi gjenta slik sjølkritikk flere ganger. Dersom det ikke er nok med en gang og folk ikke er fornøyde, må det bli gjort en gang til. Dersom de ikke er fornøyde ennå, må vi gjøre det for tredje gang. Det må fortsette helt til det ikke fins noen som har mer å kritisere. Noen provinspartikomiteer har gjort nettopp

dette. Noen få provinser har vist litt initiativ og latt folk få snakke ut. De første starta med sjølkritikk i 1959, de som kom seint i gang begynte i 1961. Noen provinser, som Honan, Kansu og Chinghai, blei tvunget til å gjøre sjølkritikk. Noen sier at det er andre provinser som begynner å gjøre sjølkritikk først nå. Men uansett om de gjør sjølkritikk på eget initiativ eller blir tvunget til det, uansett om de gjør det tidlig eller seint, må vi alltid ønske det velkommen, forutsatt at de ser feilene sine rett i øynene og er villige til å innrømme dem og rette på dem, og la massene kritisere dem. Forutsatt at de har denne holdninga, må vi alltid ønske sjølkritikk velkommen.

Kritikk og sjølkritikk er en metode. Det er metoden for å løse motsigelser i folket, faktisk den eneste metoden. Det fins ikke noen annen metode. Men dersom vi ikke har fullstendig demokrati og ikke virkelig praktiserer den demokratiske sentralismen, kan vi ikke bruke denne metoden med kritikk og sjølkritikk.

Er det ikke slik at vi har mange vansker akkurat nå? Det er umulig å overvinne disse vanskene hvis vi ikke stoler på massene og skaper entusiasme blant massene og kadrene. Men dersom dere ikke forklarer situasjonen for massene og kadrene, sier alt dere mener til dem og lar dem legge fram sine meninger, dersom de fortsatt er redde for dere og ikke tør snakke, blir det umulig å skape entusiasme blant dem. I 1957 sa jeg at vi måtte skape «en politisk situasjon der vi både har sentralisme og demokrati, både disiplin og frihet, både enhetlig vilje og personlig sinnssro og livlighet». Vi må skape en slik politisk situasjon både i og utafor partiet. Ellers blir det umulig å skape entusiasme hos massene. Vi kan ikke overvinne vanskene uten demokrati. Sjølsagt er det enda mer umulig å gjøre det uten sentralisme. Men dersom det ikke fins demokrati, blir det ikke noen sentralisme.

Uten demokrati kan vi ikke ha en riktig sentralisme. For sentralismen kan ikke bli oppretta når folk har forskjellige syn og ikke forstår ting på samme måte. Hva mener vi med sentralisme? For det første må riktige tanker være samla. Vi oppnår enhet i forståelse, linje, plan, ledelse og handling på grunnlag av å samle riktige tanker. Dette er enhet gjennom sentralisme. Men hvordan kan dere oppnå denne enheten gjennom sentralisme om alle dem det gjelder, fortsatt ikke har disse problemene klart for seg, om de ennå ikke har sagt hva de mener, eller ikke fått utløp for sinnet sitt? Uten demokrati er det umulig å oppsummere erfaringer riktig. Uten demokrati, uten at det kommer ideer fra massene, er det umulig å utforme bra linjer, prinsipper, politiske retningslinjer eller meto-

der. Når det gjelder utforminga av linjer, prinsipper, politiske retningslinjer og metoder, kan de ledende organene våre bare spille rolla som foredlingsfabrikk. Alle veit at en fabrikk ikke kan foredle noe uten råstoff. Den kan ikke lage gode ferdigvarer dersom det ikke er nok råstoff og det ikke har riktig kvalitet. Om det ikke er demokrati, om ingen veit noe om det som skjer på lavere plan eller har noen klar oppfatning av det, om ikke meningene til alle det gjelder blir undersøkt skikkelig og det ikke er kommunikasjon mellom høyere og lavere nivåer, og dersom saker istedenfor bare blir avgjort av de ledende organene på de høyere nivåene ut fra ensidig eller unøyaktig materiale, kan en neppe unngå at slike vedtak blir subjektive, og det blir umulig å oppnå enhet i forståelse og handling eller ekte sentralisme. Er det ikke motstand mot desentralisme og styrkinga av sentralismen og enheten som er hovedemnet på denne konferansen? Dersom vi ikke utvikler demokratiet fullt ut, vil da denne sentralismen, denne enheten, være ekte eller falsk? Vil den være virkelig eller formell? Vil den være riktig eller feilaktig? Sjølsagt vil den bare være falsk, formell og feilaktig.

Sentralismen vår er sentralisme bygd på et demokratisk grunnlag. Proletarisk sentralisme er sentralisme med en brei demokratisk basis. Partikomiteene på alle nivåer er organer som utøver sentralisert ledelse. Men ledelse fra partikomiteen betyr kollektiv ledelse, ikke at førstesekretæren tar vilkårlige avgjørelser aleine. I partikomiteer må det bare praktiseres demokratisk sentralisme. I forholdet mellom førstesekretæren og de andre sekretærene og medlemmene av komiteen er mindretallet underordna flertallet. Ta den stående komiteen eller det politiske byrådet i sentralkomiteen som eksempel. Når jeg sier noe, uansett om det er riktig eller feilaktig, hender det ofte at jeg må bøye meg for det de andre mener fordi de ikke er enige i det jeg sier, og de er i flertall. Jeg har fått høre at det nå fins noen provins-, prefektur- og fylkespartikomiteer der førstesekretæren avgjør alle saker aleine. Dette er helt galt. Hvordan kan vi forsvare tanken om at det en person sier, gjelder? Her snakker jeg om viktige saker, ikke om rutinearbeidet som kommer etter vedtak. Dersom ei sak er viktig må den bli diskutert i fellesskap, det må tas hensyn til ulike oppfatninger og en må analysere det innfløkte i situasjonen og meningsforskjellene alvorlig. En må tenke gjennom de forskjellige mulighetene og vurderingene som blir gjort av de ulike sidene ved en situasjon, hva som er bra og hva som er ille, hva som er lett og hva som er vanskelig, hva som er mulig og hva som er umulig. Dette må gjøres så omhyggelig og grundig som mulig. Å handle annerledes er reint en-

mannstyranni. Slike førstesekretærer burde kalles tyranner og ikke «lagledere» som praktiserer demokratisk sentralisme. En gang fans det en viss Hsiang Yu, som blei kalt tyrannen av Vest-Chu. Han kunne ikke fordra å høre meninger som ikke stemte med hans egne. En Fan Tseng ville gi han råd, men Hsiang Yu hørte ikke på det han hadde å si. Det var en annen mann ved navn Liu Pang, grunnleggeren av Han-dynastiet, som var flinkere til å godta ideer som var forskjellige fra hans egne. En intellektuell som het Li Yi-chi dro for å besøke Liu Pang. Første gangen blei han meldt som en lærd av den konfucianske skolen. Liu Pang sa at nå var det krig, og han kunne ikke ta imot lærde. Li Yi-chi fór opp og sa til portvakta: «Kom deg inn og si at jeg er en begersvinger fra Kaoyang, ikke en lærd.» Portvakta gjorde som han blei bedt om. «La gå, be han komme inn.» Da Li Yi-chi kom inn, var Liu Pang i ferd med å vaske føttenes sine, men han reiste seg raskt for å ønske han velkommen. Li Yi-chi var fortsatt sint fordi Liu Pang hadde nektet å ta imot en lærd, og ga han ei skyllebøtte. Han sa: «Hør her. Vil du erobre verden eller vil du ikke? Hvordan kan du oppføre deg slik overfor en eldre mann?» Li Yi-chi var da over seksti år og Liu Pang var yngre, så derfor kalte Li seg sjøl en «eldre mann». Liu Pang ba om unnskyldning for dette, og godtok straks planen til Li Yi-chi for å ta Chenliu fylke. En kan finne denne episoden i biografiene til Li Yi-chi og Lu Chia i *Historiske opptegnelser*. I føydaltida framstilte historikere Liu Pang som en helt «som var gavmild og fordomsfri, og som villig hørte på råd». Liu Pang og Hsiang Yu kjempa i mange år. Til slutt vant Liu Pang, og Hsiang Yu blei slått. Dette var ikke noen tilfældighet. I dag er det noen av førstesekretærene våre som ikke engang kan måle seg med den føydale Liu Pang, men som har litt av Hsiang Yu i seg. Dersom disse kameratene ikke endrer seg, kommer de til å bli avsatt til slutt. Er det ikke en opera som heter *Tyrannen tar avskjed med sin dame*? Dersom disse kameratene ikke endrer seg, vil den dagen komme da de også «tar avskjed med damene sine». (Latter.) Hvorfor må jeg stille saka så skarpt? Det er fordi jeg håper at jeg ved å være litt spydig kan nå noen kamerater og få dem til å tenke grundig gjennom dette. Det beste ville være om de ikke fikk sove på ei natt eller to. Dersom de får sove, blir jeg virkelig lei meg. For da har de ikke hatt vondt noe sted.

Noen av kameratene våre tåler ikke å høre oppfatninger som strir mot deres egne, og tåler ikke kritikk. Det er svært galt. På denne konferansen starta gruppemøtet til en provins svært livlig, men straks sekretæren i provinspartikomiteen kom for å høre på, blei det stille og ingen sa et

ord. Kamerat provinspartisekretær: Hvorfor gikk du dit for å høre på? Hvorfor holder du deg ikke på ditt eget rom, tenker ting igjennom og lar de andre snakke fritt? Ettersom det er blitt skapt en slik atmosfære og folk ikke tør snakke når du er tilstede, bør du holde deg borte. Alle som gjør feil må kritisere seg sjøl, og vi må la andre si si mening, la andre kritisere. 12. juni i fjor, på den siste dagen for arbeidskonferansen i Peking som var sammenkalt av sentralkomiteen i Kinas Kommunistiske Parti, drøfta jeg mine egne mangler og feil. Jeg ba kameratene om å fortelle det jeg sa videre til provinsene og de lokale stedene. Seinere fant jeg ut at mange steder ikke var blitt underretta. Det er som om feilene mine kunne eller burde bli holdt hemmelige. Kamerater, de må ikke bli holdt hemmelige! Av alle de feilene som sentralkomiteen har gjort, er jeg ansvarlig for dem som er direkte knytta til meg og jeg har en del av ansvaret for de feilene som ikke er direkte knytta til meg, for jeg er formann i sentralkomiteen. Det er ikke det at jeg vil at andre skal slippe unna ansvaret sitt — det fins noen andre kamerater som også bærer ansvaret — men jeg er den som i første rekke bør ha ansvaret. Sekretærene i provins-, prefektur- og fylkespartikomiteene, helt ned til sekretærene i partikomiteene på distrikts-, foretaks- og folkekommunenivå, må som førstesekretærer bære ansvaret for mangler og feil i arbeidet. Ti av ti som inntar ei holdning med å lure seg unna ansvar, være redd for å ta det på seg og forby folk å snakke ut, som om en var en tiger som ingen tør dra i halen, kommer til å mislykkes. Før eller seinere kommer folk alltid til å snakke ut. Trur dere at folk virkelig ikke vil våge å dra i halen på tigrer som dere? Det kan dere banne på at de kommer til å gjøre!

Dersom vi ikke fremmer folkedemokrati og demokrati i partiet fullt og helt og dersom vi ikke setter det proletariske demokratiet ut i livet fullt ut, blir det umulig for Kina å ha en virkelig proletarisk sentralisme. Uten en høy grad av demokrati er det umulig med en høy grad av sentralisme, og uten en høy grad av sentralisme er det umulig å opprette en sosialistisk økonomi. Og hva skjer med landet vårt dersom vi ikke oppretter en sosialistisk økonomi? Det kommer til å bli til en revisjonistisk stat, ja en borgerlig stat, og proletariatets diktatur vil bli borgerskapets diktatur og til og med et reaksjonært, fascistisk diktatur. Dette er et spørsmål som fortjener vår årvåkenhet i særlig stor grad, og jeg håper kameratene vil tenke mye på det.

Uten demokratisk sentralisme kan vi ikke konsolidere proletariatets diktatur. Å praktisere demokrati blant folket og utøve diktatur over fiendene av folket — disse to sidene kan ikke skilles. Når de er knytta

sammen har vi et proletarisk diktatur, eller det vi kunne kalle folkets demokratiske diktatur. Parola vår er: «Folkets demokratiske diktatur leda av proletariatet og bygd på forbundet mellom arbeiderne og bøndene.» Hvordan utøver proletariatet ledelse? Det leder gjennom kommunistpartiet. Kommunistpartiet er fortroppen til proletariatet. Proletariatet forener seg med alle klasser og lag som er for, støtter og er med i den sosialistiske revolusjonen og den sosialistiske oppbygginga, og utøver diktatur over de reaksjonære klassene, eller snarere, restene av dem. I landet vårt er det systemet der menneskene utbytter menneskene allerede knust, og vi har fjerna det økonomiske grunnlaget for godseierklassen og borgerskapet. Her er ikke de reaksjonære klassene lenger så fryktinngytende som de var. De er for eksempel ikke lenger så fryktinngytende som i 1949, da Folkerepublikken blei grunnlagt, eller i 1957, da de borgerlige høyreelementene gikk til rasende angrep på oss. Det er derfor vi snakker om dem som restene av de reaksjonære klassene. Men vi må ikke i noe tilfelle undervurdere disse restene. Vi må fortsette kampen mot dem. De reaksjonære klassene som er blitt styrta, prøver fortsatt å komme til makta igjen, og i et sosialistisk samfunn fortsetter det å dukke opp nye borgerlige elementer. Det fins klasser og klassekamp i hele det sosialistiske stadiet. Denne kampen er langvarig og innfløkt, og til tider er den til og med svært skjerp. Vi må styrke redskapene for å utøve diktatur, ikke svekke dem. Systemet vårt for offentlig sikkerhet er i hendene på kamerater som følger den riktige linja. Men det kan tenkes at sikkerhetsdepartementer et eller annet sted er i hendene på dårlige mennesker. Og det fins også noen få kamerater som gjør offentlig sikkerhetsarbeid, som ikke stoler på massene eller på partiet. Når de oppsporer kontrarevolusjonære, følger de ikke linja med å arbeide ved hjelp av massene under ledelse av partikomiteene, men bygger helt og holdent på hemmelig arbeid, på såkalt profesjonelt arbeid. Profesjonelt arbeid er nødvendig. Etterforskning og forhør er helt nødvendig for å hamle opp med kontrarevolusjonære. Men det viktigste er å følge masselinja under ledelse av partikomiteen. Særlig er det nødvendig at vi stoler på massene og partiet når det gjelder å utøve diktatur over de reaksjonære klassene som helhet. Diktatur over de reaksjonære klassene betyr ikke at vi skal utrydde alle de reaksjonære klasseelementene fysisk. Målet er å omforme dem, å omforme dem med passende metoder, å gjøre dem til nye mennesker. Uten et breitt demokrati for folket er det umulig for proletariatets diktatur å konsolidere eller stabilisere den politiske makta. Uten demokrati, uten å reise massene og uten kontroll fra massene er det

umulig å utøve et effektivt diktatur over de reaksjonære og dårlige elementene eller omforme dem effektivt. De kommer til å fortsette å stille til bråk, og de vil kanskje prøve å komme til makta igjen. Vi må være årvåkne i dette spørsmålet, og jeg håper at kameratene vil tenke mye på det også.

Tredje punkt: Hvilke klasser skal vi forene oss med og hvilke klasser skal vi undertrykke? Dette er et grunnleggende spørsmål.

Arbeiderklassen må forene seg med bøndene, småborgerskapet i byene og det patriotiske nasjonale borgerskapet, men først og fremst bøndene. Intellektuelle, slik som vitenskapsmenn, ingeniører og teknikere, professorer, lærere, skribenter, kunstnere, skuespillere, helsearbeidere og journalister, utgjør ikke noen klasse. De er enten knytta til borgerskapet eller til proletariatet. Skal vi bare forene oss med de intellektuelle som er revolusjonære? Nei. Så lenge intellektuelle er patriotiske, skal vi forene oss med dem og hjelpe dem til å gjøre arbeidet sitt godt. Arbeidere, bønder, småborgerlige elementer i byene, patriotiske intellektuelle, patriotiske kapitalister og andre patriotiske demokrater utgjør tilsammen mer enn 95 prosent av befolkninga. Under det folkedemokratiske diktaturet hører alle sammen til kategorien folket. Og blant folket må vi praktisere demokrati.

De som folkets demokratiske diktatur må undertrykke, er godseierne, rikbøndene, de kontrarevolusjonære, dårlige elementer og anti-kommunistiske høyreelementer. De kontrarevolusjonære, de dårlige elementene og de anti-kommunistiske høyreelementene representerer godseierklassen og det reaksjonære borgerskapet. Disse klassene og dårlige menneskene utgjør omlag 4 eller 5 prosent av befolkninga. Det er dem vi må tvinge til å gjennomgå omforming. Det er dem folkets demokratiske diktatur skal undertrykke.

Hvem står vi sammen med? Med massene som omfatter over 95 prosent av befolkninga? Eller med godseierne, rikbøndene, de kontrarevolusjonære, de dårlige elementene og høyreelementene som utgjør 4 eller 5 prosent av befolkninga? Vi må stå sammen med folket og aldri med folkets fiender. For en marxist-leninist er dette et grunnleggende spørsmål.

Akkurat som dette gjelder i landet vårt, gjelder det også internasjonalt. Før eller seinere kommer folket i alle land, massene som omfatter mer enn 90 prosent av befolkninga i verden, til å ønske revolusjon og støtte marxismen-leninismen. De kommer ikke til å støtte revisjonismen. Sjøl om noen kanskje støtter den ei stund, kommer de til å for-

kaste den til slutt. De er nødt til å våkne litt etter litt, de er nødt til å gå mot imperialismen og reaksjon og de er nødt til å gå mot revisjonismen. En ekte marxist-leninist må stå fast sammen med massene, som omfatter over 90 prosent av befolkningen i verden.

Fjerde punkt: Vi må forstå den objektive verden. Det at menneskene forstår den objektive verden, at de tar spranget fra nødvendighetens rike til frihetens rike, innebærer en prosess. Ta for eksempel spørsmålet om hvordan vi skal gjennomføre den demokratiske revolusjonen i Kina. Det tok 24 år før partiet vårt fra det blei grunnlagt i 1921 til den sjuende kongressen i 1945, fikk enhet i forståelsen av dette spørsmålet. I denne perioden gjennomgikk vi en korrigeringsbevegelse som omfatta hele partiet og som varte i tre og et halvt år, fra våren 1942 til sommeren 1945. Det var en gjennomgripende bevegelse og metoden med demokrati blei tatt i bruk. Det vil si at uansett hvem som gjorde feil, var det i orden forutsatt at han skjønte det sjøl og retta på dem. Dessuten hjalp alle han til å skjønnere dem og rette på dem. Dette blei kalt «å lære av tidligere feil for å unngå feil i framtida og å helbrede sjukdommen for å redde pasienten» eller «å ta utgangspunkt i ønsket om enhet, skille rett fra galt gjennom kritikk eller kamp og komme fram til en ny enhet på et nytt grunnlag». Det var på den tida at formelen «enhet — kritikk — enhet» blei til. Korrigeringsbevegelsen hjalp kameratene i hele partiet til å nå enhet i forståelse. Det var i den perioden, og særlig etter korrigeringsbevegelsen, at problemene om hvordan den demokratiske revolusjonen burde gjennomføres og hvordan generallinja til partiet og de konkrete politiske linjene burde bli utforma, blei løst fullstendig.

I tidå mellom grunnlegginga av partiet og motstandskrigen mot Japan gjennomførte vi nordekspedisjonen òg den ti år lange jordbruksrevolusjonskrigen. Vi vant to seirer og lei to nederlag. Nordekspedisjonen var seierrik, men i 1927 lei revolusjonen et nederlag. Vi oppnådde strålende framgang i jordbruksrevolusjonskrigen, og rødhæren vokste til 300 000 mann. Men seinere fikk vi tilbakeslag igjen, og hæren vår på 300 000 mann blei redusert til bare omlag 20 000 under den lange marsjen. Etter at hæren nådde Nord-Shensi, tok den opp noen rekrutter, men var fortsatt på mindre enn 30 000 mann, det vil si mindre enn en tidedel av de opprinnelige 300 000. Når alt kommer til alt: Hvilken hær var sterkest — den på 300 000 mann eller den på mindre enn 30 000? Den på mindre enn 30 000. For vi hadde holdt ut de alvorlige tilbakeslaga og gått gjennom umåtelige påkjenninger, og vi var blitt herda og erfarne og hadde korrigert den feilaktige linja og gjenoppretta den riktige linja. I

rapporten til denne konferansen blir det sagt at vi er blitt sterkere, ikke svakere, fordi linja vår var riktig, fordi det vi har oppnådd er det viktigste de siste fire åra og fordi vi er blitt erfarne gjennom å gjøre feil i det praktiske arbeidet vårt og gjennom å svi for dem. Det er akkurat slik situasjonen er. I perioden med den demokratiske revolusjonen forsto vi Kina objektivt først etter at vi hadde opplevd seier, så nederlag, seier igjen og så nederlag igjen — først etter at vi hadde sammenlikna to ganger. Like før og under motstandskrigen mot Japan skreiv jeg ei rekke arbeider, som *Strategiske problemer i den revolusjonære krigen i Kina, Om den langvarige krigen, Om nydemokratiet og Presentasjon av «Kommunisten»*. Og jeg laga utkast til ei rekke dokumenter om den politiske linja og strategien for sentralkomiteen. Alle sammen oppsummerer revolusjonære erfaringer. Disse arbeidene og dokumentene kunne først bli skrevet på den tida, og ikke før. For til da hadde vi ikke vært gjennom stormer og påkjenninger, og kunne ikke sammenlikne de to seirene og de to nederlagene våre. Derfor hadde vi ikke nok erfaring, og kunne ikke forstå fullt ut de lovene som styrte den kinesiske revolusjonen.

Allment sett var det kineserne, og ikke de kameratene i Den kommunistiske internasjonale som hadde ansvaret for kinesiske problemer, som greidde å forstå Kinas objektive verden. Disse kameratene i Den kommunistiske internasjonale forsto ikke det kinesiske samfunnet, den kinesiske nasjonen og den kinesiske revolusjonen — eller vi kan si at de ikke forsto dem godt. I lang tid forsto ikke engang vi Kina som en objektiv verden — for ikke å snakke om de utenlandske kameratene!

Det var først i perioden med motstandskrigen mot Japan at vi utarbeidde ei generallinje for partiet og et helt sett konkrete politiske retningslinjer som passa for forholdene slik. Først da makta vi å forstå den demokratiske revolusjonen i Kina, dette nødvendighetens rike, og først da vant vi frihet. På det tidspunktet hadde vi allerede gjort revolusjon i om lag 20 år. I alle disse åra var vi temmelig blinde i det revolusjonære arbeidet vårt. Dersom noen hevder at en eller annen kamerat — for eksempel en eller annen kamerat i sentralkomiteen, eller jeg sjøl for den saks skyld — forsto lovene som styrer den kinesiske revolusjonen fullstendig helt fra starten av, er han en skrythals, og dere må ikke tru på han under noen omstendigheter. Det var rett og slett ikke tilfelle. Det eneste vi hadde før, og særlig i de første åra, var en lidenskap for revolusjon. Men hvordan vi skulle gjøre revolusjon, hva som var måla, hvilke mål som kom i første rekke, hvilke som kom seinere og hvilke som måt-

te vente til det neste stadiet, hadde vi i temmelig lang tid ikke klare eller i hvert fall ikke fullstendig klare ideer om. Ved å gi ei historisk framstilling av hvordan vi kinesiske kommunister — med store vansker, men framgangsrikt — fikk kunnskap om de lovene som styrer den kinesiske revolusjonen i perioden med demokratisk revolusjon, håper jeg at jeg kan rettleie kamerater til å forstå en ting: At å skaffe seg kunnskap om lovene for å bygge sosialismen nødvendigvis innebærer en prosess. Vi må ta utgangspunkt i praksis og gå fra ingen erfaring til en del erfaring, fra liten erfaring til mer erfaring, fra å bygge sosialismen, dette nødvendighetens rike som fortsatt er ukjent, til frihetens rike. Dette er et sprang i erkjennelsen — vi kan bli frie ved at vi gradvis overvinner blindheten vår og litt etter litt forstår de objektive lovene.

Vi mangler ennå erfaring når det gjelder å bygge sosialismen. Jeg har diskutert dette problemet med delegasjoner fra broderpartier i flere land. Jeg har fortalt dem at vi ikke har noen erfaring i å bygge en sosialistisk økonomi.

Jeg har også diskutert dette problemet med noen journalister fra kapitalistiske land, blant dem en amerikaner som heter Edgar Snow. Han hadde lenge hatt lyst til å reise til Kina, og i 1960 lot vi han komme. Jeg hadde en samtale med han. Jeg sa: «Som du veit har vi et sett erfaringer, et sett prinsipper, politiske retningslinjer og tiltak når det gjelder politikk, militære saker og klassekamp. Men når det dreier seg om sosialistisk oppbygging, har vi ikke gjort noe slikt før, og vi har fortsatt ingen erfaring på dette området. Du kan si: 'Har dere ikke drevet med det i elleve år?' Sant nok har vi det, men vi mangler fortsatt kunnskap og erfaring. Sjøl om vi er i ferd med å skaffe oss litt, er det ikke mye.» Snow ville ha meg til å si noe om Kinas langtidsplaner for oppbygginga. Jeg sa: «Jeg veit ikke.» Han sa: «Du er altfor forsiktig.» Jeg svarte: «Det er ikke et spørsmål om å være forsiktig. Jeg veit virkelig ikke, vi har rett og slett ikke erfaring.» Kamerater, det er sant at vi ikke har kunnskap, vi mangler fortsatt erfaring og har virkelig ikke slike langtidsplaner ennå. 1960 var nettopp det året vi virkelig råka opp i en mengde vansker. I 1961 snakka jeg om dette igjen i en diskusjon med Montgomery. Han sa: «Når det er gått femti år til, kommer dere til å være voldsomme.» Det han mente, var at om femti år ville vi ha blitt mektige og ville være «aggressive» overfor andre, men ikke før. Dette synet hadde han lagt fram for meg før, da han var i Kina i 1960. Jeg sa: «Vi er marxist-leninister, staten vår er en sosialistisk, ikke en kapitalistisk stat, og derfor kommer ikke vi til å drive aggresjon mot andre, verken om hundre eller

om ti tusen år. Når det gjelder bygginga av en mektig sosialistisk økonomi i Kina, er ikke femti år nok. Det kommer til å ta hundre år eller til og med lenger tid. I ditt land har utviklinga av kapitalismen allerede tatt flere hundre år. Vi rekner ikke med det 16. hundreåret, for da var ikke middelalderen slutt ennå. Men fra det 17. hundreåret fram til i dag er det allerede 360 år. I landet vårt rekner jeg med det vil ta mer enn hundre år å bygge en mektig sosialistisk økonomi.» Hva slags tid var det 17. hundreåret? Det var slutten på Ming-dynastiet og begynnelsen på Ching-dynastiet. Det skulle gå hundre år til før vi kom fram til første halvdel av det 18. hundreåret, eller Chien Lung-perioden i Ching-dynastiet. Det var den perioden da forfatteren av *Drømmen om det røde rommet*, Tsao Hsueh-chin, levde, en periode som ga opphav til litterære skikkelser som Chia Pao-yu, som var misnøyd med føydalsystemet. I Chien Lung-perioden fans allerede spirene til kapitalistiske produktjonsforhold i Kina, men det var fortsatt et føydalsamfunn. Dette er den samfunnsmessige bakgrunnen for framveksten av de mange litterære skikkelsene i Ta-kuan-hagen. Tidligere, i det 17. hundreåret, var kapitalismen allerede i utvikling i ei rekke europeiske land. Det har tatt de kapitalistiske produktivkreftene over 300 år å utvikle seg til det de er i dag. Sosialismen er enormt overlegen i forhold til kapitalismen, og økonomien vår kommer til å utvikle seg raskere enn økonomien i de kapitalistiske landa. Men Kina har ei stor befolkning, lite å begynne med og er økonomisk tilbakeliggende. Derfor blir det etter mi mening umulig for Kina å få til en veldig vekst av produktivkreftene for å ta igjen og gå forbi de mest framskredne kapitalistiske landa i verden på mindre enn hundre år. Kanskje det i virkeligheten bare kommer til å ta noen få tiår — la oss si femti år — slik noen forestiller seg. Om det går slik, skal vi takke himmel og jord, og det ville være storarta! Men jeg rår kameratene til å rekne med flere vansker og dermed litt lenger tid. Det tok mer enn tre hundre år å bygge opp en mektig kapitalistisk økonomi. Hva ville være galt med å bygge en mektig sosialistisk økonomi i landet vårt på om lag femti til hundre år? De neste femti til om lag hundre åra fra nå av kommer til å bli en stor epoke med grunnleggende endringer av samfunns-systemet over hele verden, en omveltningsepoke uten like i noen tidligere historisk periode. Vi lever i en slik epoke og må være forberedt på å ta del i veldig kamper, som i forma vil ha mange trekk som er forskjellige fra trekka til kampene før i tida. I dette arbeidet må vi på best mulig vis forene marxismen-leninismens allmengyldige sannhet med den konkrete situasjonen i oppbygginga av sosialismen i Kina, og med den konkrete

situasjonen i verdensrevolusjonen nå og i framtida. Og gjennom praksis må vi litt etter litt få kunnskap om de objektive lovene for kampen. Vi må være forberedt på mange nederlag og tilbakeslag på grunn av at vi er blinde, og på det viset skaffe oss erfaring og vinne endelig seier. Når vi ser tingene i dette lyset, ligger det mange fordeler i å rekne med lenger tid, mens det kan være skadelig å rekne med kortere tid.

I den sosialistiske oppbygginga handler vi fortsatt blindt i svært stor grad. For oss er den sosialistiske økonomien på mange områder fortsatt et nødvendighetens rike som vi ikke kjenner. Ta meg for eksempel. Det fins mange problemer i det økonomiske oppbyggingsarbeidet som jeg fortsatt ikke skjønner. Jeg veit for eksempel svært lite om industri og handel. Jeg veit en del om jordbruk, men det er bare relativt sett — det er fortsatt mye jeg ikke veit. For å få vite mer om jordbruk, må en ha greie på jordsmonn, botanikk, dyrking, jordbrukskjemi, jordbruksmaskiner og så videre. En må også ha greie på de ulike områdene i jordbruket, slik som korn, bomull, matolje, hamp, silke, te, sukker, grønnsaker, tobakk, frukt, medisinske urter og forskjellige produkter. Vi har også feavl og skogbruk. Sjøl er jeg tilhenger av teorien til den sovjetiske jordsmonnsforskeren V.R. Williams. I arbeidet sitt om jordsmonn går Williams inn for å kombinere jordbruk, skogbruk og feavl. Jeg mener vi må ha denne tredelte kombinasjonen, ellers blir det tilbakeslag i jordbruket. Jeg vil rå kameratene til å studere grundig alle disse problemene i jordbruksproduksjonen når dere tar rast i arbeidet. Sjøl ville jeg også gjerne studere dem litt mer. Men til nå har kunnskapen min om disse sakene vært svært tynn. Jeg har lagt forholdsvis større vekt på problemer i samband med produksjonsforholda, systemet. Om produktivkreftene veit jeg svært lite. Når det gjelder partiet som helhet, er kunnskapen vår om den sosialistiske oppbygginga svært mangelfull. I den tida som kommer nå, må vi samle opp erfaringer og studere hardt, og gjennom praksis gradvis utvide forståelsen vår og forstå lovene for å bygge sosialismen klarere. Vi må gjøre mye hardt arbeid og undersøke og studere det alvorlig. Vi må gå ned til utvalgte steder på grasrota, til produksjonsbrigadene og produksjonslaga og til fabrikker og butikker. Før var vi ganske flinke til å gjøre undersøkelser og til å studere, men etter at vi gikk inn i byene, har vi ikke tatt det alvorlig. I 1961 prøvde vi å få fart på det nok en gang, og nå har situasjonen endra seg en del. Men på noen steder, departementer og foretak er det ennå ikke blitt vanlig praksis blant de ledende kadrene — særlig de ledende kadrene på høyere nivå. Noen provinspartisekretærer har ennå ikke dratt ut til utvalgte steder på gras-

rota. Hvordan kan provinspartisekretærene be prefekturpartisekretærene og fylkespartisekretærene om å dra hvis de ikke gjør det sjøl? Dette er ille og må bli endra.

Det har gått tolv år sia Folkerepublikken Kina blei grunnlagt. Disse tolv åra kan bli delt inn i en periode på åtte år og en annen på fire år. 1950 til slutten av 1957 utgjør de første åtte åra, 1958 til i dag de siste fire åra. På denne konferansen har vi gjort et første forsøk på å oppsummere erfaringene fra det arbeidet vi har gjort før, først og fremst arbeidet de siste fire åra. Denne oppsummeringa avspeiler seg i rapporten til denne konferansen. Vi har alt utforma, er i ferd med å utforme eller skal utforme konkrete politiske retningslinjer på de ulike områdene. Vi har alt utforma utkast til slike vedtekter som de seksti punktene om folkekommuner på landsbygda, de sytti punktene om industriforetak, de seksti punktene om høyere utdanning og de fjorten punktene om vitenskapelig forskning. Alle disse har allerede trådt i kraft eller blir satt ut i livet på forsøksbasis. De kommer til å bli revidert i framtida, noen av dem kanskje kraftig. Blant de vedtektene som er i ferd med å bli utforma, er vedtektene om handel. Blant dem som kommer til å bli utforma i framtida er vedtektene om middelskole- og grunnskoleutdanning. Vi må også utforme en del vedtekter om arbeidet til partiet, regjeringsorganene og masseorganisasjonene våre. Hæren har alt utforma noen vedtekter. Kort sagt, vi må gjøre godt arbeid når det gjelder å oppsummere erfaringene våre i industrien, jordbruket, handelen, kulturen og utdanninga, i hæren, regjeringa og partiet. Og vi må utarbeide et fullstendig sett prinsipper, politiske retningslinjer og tiltak slik at arbeidet vårt på disse sju sektorene kan gå framover på den riktige vegen.

Det er ikke nok å ha ei generallinje. Rettleia av den må vi i tillegg ha et fullstendig sett konkrete prinsipper, politiske retningslinjer og tiltak som passer til vilkåra våre i industrien, jordbruket, handelen, kulturen og utdanninga, hæren, regjeringa og partiet. Bare da kan vi overtale massene og kadrene, og bruke dette som læremateriale for å skolere dem slik at de oppnår enhet i forståelse og handling. Bare da kan vi vinne seier i revolusjonen og oppbygginga. Ellers er det umulig. Dette punktet forsto vi grundig allerede under motstandskrigen mot Japan. På den tida fungerte vi på denne måten, slik at kadrene og massene oppnådde enhet i forståelsen av det fullstendige settet av konkrete prinsipper, politiske retningslinjer og tiltak for perioden med demokratisk revolusjon. Derfor oppnådde de enhet i handling, noe som førte til seier i den revolusjonen. Dette er noe vi alle veit. I perioden med sosialistisk

revolusjon og oppbygging av sosialismen var de revolusjonære oppgavene våre de første åtte åra: Å fullføre reformen av det føydale jordsystemet og så omforme jordbruket kooperativt på landsbygda og omforme den kapitalistiske industrien og handelen i sosialistisk lei i byene. I den økonomiske oppbygginga var oppgavene våre å gjenreise økonomien og gjennomføre den første femårsplanen. Både i revolusjonen og i oppbygginga hadde vi ei generallinje som passa til de objektive vilkåra og som var helt overbevisende, i tillegg til et fullstendig sett prinsipper, politiske retningslinjer og tiltak som var rettleia av generallinja. Derfor kunne vi skolere kadrene og massene og sørge for enhet i forståelsen hos dem, og oppgavene blei utført ganske godt. Dette er også noe vi alle veit. Men slik situasjonen var den gangen, måtte vi kopiere Sovjetunionen, for vi hadde ikke egne erfaringer i oppbygginga av økonomien. Særlig i tungindustrien kopierte vi nesten alt fra Sovjetunionen og var svært lite skapende sjøl. Det var helt nødvendig å gjøre det på den tida, men likevel var det også en svakhet — en mangel på skaperevne og evne til å stå på egne bein. Det er opplagt at dette ikke kunne være politikken vår på lang sikt. Fra 1958 innførte vi den klare linja med i hovedsak å stole på egne krefter, samtidig som vi søkte hjelp fra utlandet i form av støtte. På den andre sesjonen til partiets åttende nasjonale kongress i 1958 vedtok vi generallinja om å «sette inn alle krefter, sette oss høye mål og oppnå større, raskere, bedre og billigere resultater i bygginga av sosialismen». Samme år blei folkekommunene oppretta, og parola om «et stort sprang framover» blei reist. I en bestemt periode etter at generallinja for oppbygginga av sosialismen blei lagt fram, hadde vi ikke tid til å utarbeide et fullstendig sett konkrete prinsipper, politiske retningslinjer og tiltak som passa til forholda våre. Det var ikke mulig for oss å gjøre det heller, for vi hadde ikke nok erfaring den gangen. Under disse omstendighetene hadde ikke kadrene og massene et fullstendig læremateriale for handa. De kunne ikke få systematisk politisk skoleing, og derfor kunne de umulig ha ekte enhet i forståelse og handling. Dette blei mulig først etter ei tid, etter at vi hadde hatt tilbakeslag og skaffa oss både positiv og negativ erfaring. Nå er situasjonen bedre. Vi har disse tingene eller holder på å utarbeide dem. Derfor er vi bedre i stand til å fortsette den sosialistiske revolusjonen og den sosialistiske oppbygginga. For å utarbeide et fullstendig sett konkrete prinsipper, politiske retningslinjer og tiltak under rettleiing av den allmenne linja, må vi bruke metoden med å støtte oss på massene og med å undersøke og studere systematisk og grundig. Og vi må undersøke de vellykka og mis-

lykka erfaringene i arbeidet vårt historisk. Det er bare på det viset vi kan oppdage lover som er innebygd i objektive ting og som ikke er kokt sammen subjektivt i folks fantasi, og det er bare på det viset vi kan utforme bestemmelser som passer for forholda våre. Dette er svært viktig, og jeg ber kameratene her om å være så vennlige å legge stor vekt på det.

På de sju sektorene — industri, jordbruk, handel, kultur og utdanning, hæren, regjeringa og partiet — er det partiet som har den øverste ledelsen. Partiet må lede industrien, jordbruket, handelen, kulturen og utdanninga, hæren og regjeringa. Allment sett er partiet vårt bra. Partiet vårt består i hovedsak av arbeidere og fattigbønder. Det store flertallet av kadrene våre er bra, de arbeider hardt alle sammen. Men vi må også innse at det fortsatt fins problemer, og vi må ikke innbille oss at alt er bare bra med partiet vårt. For tida har vi over sytten millioner partimedlemmer, og nesten 80 prosent av dem slutta seg til partiet etter at folkerepublikken vår blei grunnlagt, dvs. i femtiåra. De som slutta seg til partiet før folkerepublikken vår blei grunnlagt, utgjør bare 20 prosent. Av disse 20 prosentene var det ifølge et overslag som blei gjort for flere år sia, bare til sammen om lag 800 som slutta seg til før 1930, det vil si i tjuåra. Noen har dødd de siste par åra, slik at det kanskje bare er om lag 700 igjen. Blant både gamle og nye partimedlemmer — særlig blant de nye medlemmene — fins det noen som har en tvilsom karakter eller arbeidsstil. De er individualister, byråkrater, subjektivistiske eller til og med degenererte elementer. Det fins også noen som er kommunister i navnet, men som ikke representerer arbeiderklassen. De representerer tvert om borgerskapet. Det er ikke alt som er helt som det skal være innafor partiet. Vi må være oppmerksomme på dette, ellers kommer vi til å få svi.

Dette er det fjerde punktet mitt. Kort sagt, at vi skal forstå at den objektive verden nødvendigvis innebærer en prosess. Til å begynne med forstår vi ikke, eller vi forstår ikke fullstendig. Og det er bare ved praksis og atter praksis, som fører til framgang og seier, fall og tilbakeslag, og ved å sammenlikne framgang og tilbakeslag, at det er mulig å utvikle en fullstendig eller forholdsvis fullstendig forståelse litt etter litt. Når vi har nådd det punktet, har vi mer initiativ, større frihet og vi har blitt litt klokere. Frihet er å innse hva som er nødvendig og å forvandle den objektive verden. Folk kan bare få handlefrihet om de innser hva som er nødvendig. Dette er dialektikken mellom frihet og nødvendighet. Nødvendighet som sådan er en lov som eksisterer objektivt. Før vi innser det, kan ikke handlingene våre være bevisste, de er delvis blinde. Under

slike forhold er vi dumme folk. Har vi ikke gjort mye dumt de siste par åra?

Femte punkt: Den internasjonale kommunistiske bevegelsen. Jeg skal si et par ord om dette spørsmålet.

Til sjuende og sist kommer over 90 prosent av befolkninga, både i Kina og i andre land i verden, til å støtte marxismen-leninismen. Det fins fortsatt mange mennesker i verden som ikke har våkna fordi de er blitt lurt av sosialdemokratene, revisjonistene, imperialistene og de reaksjonære. Men før eller seinere kommer de til å våkne litt etter litt og støtte marxismen-leninismen. Marxismen-leninismens sannhet er uimotståelig. Før eller seinere kommer folkemassene til å reise seg og gjøre revolusjon. Før eller seinere kommer verdensrevolusjonen til å seire. Før eller seinere kommer de som forbyr andre å gjøre revolusjon, som for eksempel figurene i boka til Lu Hsun — herr Chao, herr Chien og den falske utenlandske djevelen som hindrer Ah Q i å gjøre revolusjon — til å li nederlag.

Sovjetunionen var den første sosialistiske staten, og det var Lenin som skapte Sovjetunionens kommunistiske parti. Sjøl om revisjonistene nå har rana til seg ledelsen i det sovjetiske partiet og staten, vil jeg rå kameratene til å holde fast på overbevisninga om at massene av det sovjetiske folket og de sovjetiske partimedlemmene og kadrene er bra, at de ønsker revolusjon og at det revisjonistiske styret ikke kommer til å vare lenge. Til alle tider — nå og i framtida, i vår generasjon og i generasjonene som kommer — må vi lære av Sovjetunionen og studere erfaringene til landet. Dersom vi ikke lærer av Sovjetunionen, kommer vi til å gjøre feil. Folk kan spørre: Bør vi lære av Sovjetunionen etter at det er kommet under revisjonistenes herredømme? Det vi må studere, er de bra menneskene og de bra tingene i Sovjetunionen, de gode erfaringene til det sovjetiske partiet, de gode erfaringene til de sovjetiske arbeiderne og bøndene og til de intellektuelle som har nære band til det arbeidende folket. Når det gjelder de dårlige menneskene og de dårlige tingene i Sovjetunionen og de sovjetiske revisjonistene, må vi behandle dem som lærere ved negativt eksempel og trekke lærdommer av dem.

Vi må alltid holde fast på prinsippet om proletarisk internasjonalistisk enhet. Vi må alltid holde fast ved at de sosialistiske landa og den kommunistiske verdensbevegelsen må forene seg fast på grunnlag av marxismen-leninismen.

Revisjonistene i verden slutter aldri med å skjelle oss ut. Holdninga vår er: La dem gjøre som de vil. Vi skal svare skikkelig når det er nød-

vendig. Partiet vårt er blitt vant til å bli skjelt ut. Om vi ser bort fra dem som angrep oss tidligere, hvordan er situasjonen i dag? I utlandet skjeller imperialistene oss ut, de reaksjonære nasjonalistene skjeller oss ut, de reaksjonære i ulike land skjeller oss ut og revisjonistene skjeller oss ut. Her hjemme skjeller Chiang Kai-shek oss ut, og det gjør også gods-eierne, rikbøndene, de kontrarevolusjonære, de dårlige elementene og høyreelementene. Slik har det vært i lang tid, og vi er allerede vant til det. Men er vi isolert? Jeg for min del føler meg ikke isolert. Det er over 7 000 mennesker til stede på denne konferansen. Hvordan kan mer enn 7 000 mennesker være isolert? (Latter.) Landet vårt har over 600 millioner mennesker. Folket vårt er samla. Hvordan kan mer enn 600 millioner mennesker være isolert? Massene av folket i alle land står allerede, eller kommer til å stå, sammen med oss. Er det mulig at vi er isolert?

Sjette og siste punkt: Vi må forene hele partiet og hele folket.

Vi må forene de framskredne elementene og aktivistene i og utafor partiet og forene sentrumselementene for å få med dem som sakker etter. På dette viset kan vi forene hele partiet og hele folket. Det er bare dersom vi bygger på en slik enhet at vi kan gjøre arbeidet vårt godt, overvinne vansker og bygge opp Kina. Å forene hele partiet og hele folket, betyr ikke at vi ikke står for noe sjøl. Noen sier at kommunistpartiet er «et parti for hele folket». Men vi ser det ikke på denne måten. Partiet vårt er det politiske partiet til proletariatet, fortroppen til proletariatet, en kampstyrke som er væpna med marxismen-leninismen. Vi står sammen med massene, som utgjør over 95 prosent av befolkninga. Ikke i noen tilfeller står vi sammen med godseierne, rikbøndene, de kontrarevolusjonære, de dårlige elementene og høyreelementene, som utgjør 4 til 5 prosent av befolkninga. Det samme gjelder på det internasjonale området. Vi går inn for enhet med alle marxist-leninister, med alle revolusjonære folk, med folket i alminnelighet. Ikke i noe høve ønsker vi enhet med de anti-kommunistiske og anti-folkelige imperialistene og reaksjonære. Når det er mulig, kommer vi til å opprette diplomatiske forbindelser med dem også, og arbeide for fredelig sameksistens med dem på grunnlag av de fem prinsippene. Men dette hører inn under en kategori som er forskjellig fra enheten vår med folka i alle land.

Dersom det skal herske enhet i hele partiet og nasjonen, må vi gi demokratiet fritt spillerom og la folk få si sin mening. Dette gjelder både i og utafor partiet. Kamerater fra provins-, prefektur- og fylkespartikomiteer: Når dere vender tilbake, må dere la folk få snakke ut. Alle kamerater, enten de er her eller ikke, må gjøre det. Alle ledende med-

lemmer i partiet må fremme demokrati i partiet og la folk snakke ut. Hvilke begrensninger har dette? Ei begrensning er at partidisiplinen må bli overholdt, for mindretallet er underordna flertallet og alle medlemmene er underordna sentralkomiteen. Ei annen begrensning er at det ikke må bli organisert noen hemmelig fraksjon. Vi er ikke redde for åpne motstandere, vi er bare redde for skjulte motstandere. Slike folk sier ikke sannheten rett til deg, det de sier er bare løgn og bedrag. De gir ikke uttrykk for det de virkelig har til hensikt. Så lenge en person ikke bryter partidisiplinen og ikke er med i hemmelig fraksjonsvirksomhet, må vi la han få lov til å snakke ut, og ikke straffe han dersom han sier noe galt. Dersom folk sier noe galt, kan de kritiseres, men vi må overbevise dem med fornuft. Hva om de fortsatt ikke er overbevist? De kan få lov til å holde på meninga si. Så lenge de overholder de resolusjonene og vedtaka som flertallet fatter, kan mindretallet holde på meningene sine. Det er gunstig å la mindretallet både i og utafør partiet gjøre dette. Dersom de får lov å holde på de feilaktige meningene sine nå, kan de korrigere dem i framtida. Det viser seg ganske ofte at oppfatningene til mindretallet er riktige. Dette er vanlig i historia. Til å begynne med er ikke sannheten i hendene på flertallet av folket, men mindretallet. Marx og Engels hadde sannheten i sine hender, men i begynnelsen var de i mindretall. I lang tid var også Lenin i mindretall. Vi har hatt liknende erfaringer i partiet vårt. Da partiet vårt blei styrt av Chen Tu-hsiu og også da de «venstre»-opportunistiske linjene var framherskende, var ikke sannheten i hendene på flertallet i de ledende organene, men tvert om i hendene på mindretallet. Historisk sett gikk det lang tid før lærene til slike naturvitenskapsmenn som Kopernikus, Galileo og Darwin blei anerkjent av flertallet. De blei tvert om sett på som feilaktige. På si tid var de i mindretall. Da partiet vårt blei grunnlagt i 1921, hadde vi bare noen få dusin medlemmer. Vi var også i mindretall, men disse få dusinene representerte sannheten og Kinas skjebne.

Vi har også spørsmålet om arrestasjoner og henrettelser. Jeg vil si noe om det. I dag, bare et titalls år eller så etter seieren i revolusjonen, må det bli arrestert og henretta noen få så lenge det fins elementer fra de reaksjonære klassene som er styrta som ikke er blitt omforma, og så lenge noen av dem fortsatt legger planer for å komme til makta igjen. Ellers kan ikke harmen i folket bli døyva og folkediktaturet bli konsolidert. Men vi må ikke ta lett på arrestasjoner, og særlig ikke henrettelser. Noen dårlige mennesker, noen dårlige elementer og degenererte elementer som har sneket seg inn i rekkene våre, rir på folkets rygg og pisser og

driter på dem. De oppfører seg fælt og tøylesløst, og bryter lover og disiplinen alvorlig. De er små Chiang Kai-shek'er. Vi må ha en metode for å hamle opp med slike folk. De verste av dem, som har begått avskyelige forbrytelser, må bli arrestert, og noen av dem må bli henretta. For hvis vi ikke arresterer eller henretter noen av dem, klarer vi ikke å døyve sinnet til folket. Det er dette vi mener når vi sier at «vi kan ikke unngå arrestasjoner, og vi kan ikke unngå henrettelser». Men vi må absolutt ikke arrestere eller henrette for mange. Når vi kan velge om vi vil arrestere en person eller ikke, eller om vi vil henrette han eller ikke, må vi ikke arrestere eller henrette han. En fyr som heter Pan Han-nien var en gang viseborgermester i Shanghai. Tidligere hadde han kapitulert for Kuomintang i hemmelighet, og var blitt medlem av CC-klikken. Nå sitter han i fengsel, men vi har ikke henretta han. Dersom vi dreper en fyr som Pan Han-nien og dermed slapper av på kravet om ikke å henrette for mange, ville alle som er som han måtte bli henretta. En annen fyr som het Wang Shih-wei, var hemmelig Kuomintang-agent. Da han var i Yenan, skreiv han en artikkel som het «Den ville lilja». Her angrep han revolusjonen og bakvaska kommunistpartiet. Seinere blei han arrestert og drept. Henrettelsen blei gjennomført av sikkerhetsorganene sjøl mens de var på marsj. Det var ikke sentralkomiteen som hadde tatt avgjørelsen. Vi har ofte kritisert denne hendinga, og vi mener at han ikke burde blitt drept. Det er sant at han var en hemmelig agent, skreiv artikler for å angripe oss og rett og slett nekta å forbedre seg. Likevel kunne vi rett og slett ha spart han, og satt han til å arbeide. Det var ikke bra å drepe han. Vi må arrestere og henrette så få som mulig. Dersom vi arresterer og henretter folk i hytt og vær, kommer alle til å bli redde for sitt eget skinn, og ingen kommer til å våge å snakke. I en slik atmosfære kan det ikke bli mye demokrati.

Vi må heller ikke sette hatter på folk vilkårlig. Noen kamerater er henfalne til å sette hatter på folk for å øve press på dem. Straks de begynner å snakke, kommer hattene farende gjennom lufta, og folk blir så redde at de ikke tør snakke. Sjølsagt kommer det alltid til å finnes hatter. Fins det ikke mange hatter i rapporten til konferansen? Er ikke «desentralisme» en hatt? Men vi må ikke sette hatter på folk vilkårlig, kalle den ene og den andre desentralist, helt til alle er desentralister. Det ville være bedre om de det gjelder sjøl satte på seg hatter — og dessuten riktige hatter — enn at andre gjør det. Dersom folk setter på seg hatter sjøl og bærer dem ei stund, bør de fjernes når alle er enige om at de ikke passer lenger. Dette kommer til å skape en god demokratisk atmosfære.

Vi går inn for at vi ikke skal slå ivrig ned på folks feil, ikke sette hatter på folk og ikke slå på stortromma, slik at folk ikke blir redde og tør snakke ut.

Vi må vise god vilje og ha ei hjelpsom innstilling overfor dem som har gjort feil og dem som ikke lar folk få snakke ut. Vi må ikke skape en atmosfære der folk trur at de ikke kan koste på seg å gjøre noen feil eller at følgene kommer til å bli forferdelige når de har gjort feil, og at de aldri vil kunne rette ryggen igjen. Så lenge en person som har gjort feil virkelig ønsker å forbedre seg og har gjort ekte sjølkritikk, må vi ønske det velkommen. Vi må ikke stille for høye krav til en person når han gjør sjølkritikk første eller andre gang. Det spiller ingen rolle om sjølkritikken hans ikke er grundig ennå. Vi må la han tenke seg om en gang til, og gi han velment hjelp. Et menneske trenger hjelp fra andre. Vi må hjelpe en kamerat som gjør feil til å innse feilene sine. Dersom folk gjør sjølkritikk oppriktig og er villige til å rette på feilene sine, må vi tilgi dem og ha ei mild linje overfor dem. Dersom det de har oppnådd er det viktigste og de er forholdsvis dyktige, må vi la dem fortsette i stillingene sine.

I talen min har jeg kritisert visse ting og visse kamerater, men jeg har ikke navngitt dem. Jeg har ikke pekt ut hvem han og han der i virkeligheten er. Dere skjønner hva jeg mener. (*Latter.*) Ansvaret for mangler og feil i arbeidet vårt de siste par åra ligger for det første hos sentralkomiteen, og i sentralkomiteen først og fremst hos meg. For det andre ligger ansvaret hos partikomiteene for provinsene, byprovinsene og de autonome områdene, for det tredje hos prefekturpartikomiteene, for det fjerde hos fylkeskomiteene og for det femte hos partikomiteene for foretak og folkekommuner. Kort sagt, alle har sin del av ansvaret.

Kamerater. Når dere kommer hjem, må dere styrke den demokratiske sentralismen. Kameratene i fylkespartikomiteene må lede kommune-partikomiteene når det gjelder å styrke den demokratiske sentralismen. Først og fremst må det bli oppretta kollektiv ledelse, eller den må bli styrka. Dere må ikke lenger praktisere den metoden for ledelse som forlenger den fastlagte «arbeidsdelinga og eneansvaret». Med den metoden arbeider sekretærene og medlemmene av partikomiteene hver for seg og på egen hand, og virkelig kollektiv diskusjon og virkelig kollektiv ledelse blir umulig. Det er nødvendig å fremme demokrati, oppmuntre andre til å komme med kritikk og høre på kritikken deres. Vi må kunne tåle kritikk. Vi må ta initiativet og gjøre sjølkritikk først. Vi må undersøke alt som det er nødvendig å undersøke i en eller toppen to timer og få fram

rubbe og rake — det er alt. Dersom andre syns at det ikke er nok, så la dem fortsette. Og dersom det de sier er riktig, skal vi godta kritikken deres. Skal vi være aktive eller passive når det dreier seg om å la folk få snakke ut? Sjølsagt er det best å være aktiv. Men hva om vi allerede er i ei passiv stilling? Dersom vi var udemokratiske tidligere og derfor er i ei passiv stilling nå, spiller det ingen rolle. La alle kritisere oss. La dem øse ut klagemåla sine hele dagen og om kvelden og, istedenfor å gå på teater. Dere må gjerne komme og kritisere meg dag og natt. (*Latter.*) Jeg skal sette meg ned og tenke nøkternt igjennom det og gi avkall på å sove to eller tre netter. Når jeg har tenkt grundig igjennom det og forstått det, skal jeg skrive en oppriktig sjølkritikk. Er ikke det måten å gjøre det på? Kort sagt, sjøl om dere lar andre snakke ut, kommer ikke himmelen til å ramle ned, og dere kommer ikke til å bli avsatt. Og dersom dere ikke gjør det? Da vil den dagen unngåelig komme da dere blir avsatt.

Det var talen min i dag. Det sentrale punktet jeg har drøfta er spørsmålet om hvordan vi skal sette den demokratiske sentralismen ut i livet, og hvordan vi skal fremme demokratiet i og utafor partiet. Jeg rår kameratene til å vurdere dette spørsmålet nøye. Noen kamerater mangler fortsatt den demokratisk-sentralistiske måten å tenke på. Nå er tida inne til at de bør begynne å tilegne seg denne måten å tenke på, og begynne å forstå dette spørsmålet. Dersom vi lar demokratiet få utfolde seg fritt, kan vi mobilisere entusiasmen til de breie massene i og utafor partiet og forene de breie massene, som utgjør mer enn 95 prosent av hele befolkninga. Når vi har greidd dette, kommer vi til å bli i stand til å gjøre arbeidet vårt bedre og bedre og overvinne de vanskene vi støter på desto raskere. Da kommer saka vår til å utvikle seg mye jammere. (Begeistra applaus.)

«Problemer må legges fram oppriktig og åpent, og massene må få si hva de mener sjøl om vi blir skjelt ut. Det verste som kan komme ut av denne utskjellinga, er at vi blir avsatt, og dermed ikke kan fortsette i den jobben vi har nå — at vi blir degradert til lavere organisasjoner eller forflytta til andre steder. Hva er det som er så forferdelig med det?...»

«Jeg mener at det er fordeler ved både degraderinger og forflytninger, uansett om de er rettferdige eller ikke. De bidrar til å herde den revolusjonære viljen til folk, setter dem i stand til å undersøke og studere mange nye situasjoner, og skaffe seg mer nyttig kunnskap. Jeg har sjøl erfaring med dette, og har hatt stor nytte av det.»

Denne talen fra 30. januar 1962 blei offentliggjort for første gang 1. juli i år. Her drøfter Mao problemer i partiet som må løses for at Kina skal gå framover, som demokratisk sentralisme, kritikk og sjølkritikk, og hvordan en skal lære å forstå verden rundt seg.

